

Nasilje: dramatičen problem sodobne družbe?

Veliko filmov, televizijskih nadaljevanj in programov nam vsak dan podaja sliko nasilnega človeškega rodu, ki raste iz metropolskega okolja nezgojenega in cesti prepuščenega do-raščajočega otroka. Ravno tako je na dnevnem redu črna kronika iz domačega, notranje državnega ter svetovnega dogajanja. Radijske in televizijske novice se vrtijo okoli vojn, bombnih atentatov, sabotaj in spopadov, da ne govorimo o terorističnih posegih, kriminalnih pojavih sadističnih in neuravnovešenih individuumov, ropih, zločinah, krajah ...

Vse to naj bi potrjevalo sliko, ki si jo je marsikdo ustvaril ob spoznanju dogajanja v svetu, vse to bi kazalo, da imajo prav naši stari dedje, ko jočejo nad pokvarjenim človeškim rodom in žalujejo za nekdanjimi starimi časi, ko je bilo vse bolj urejeno, vse lepše in mirnejše ...

Ali imajo prav? Ali je res nasilje dramatičen problem sodobne družbe, ki vodi svet v pogubo in samouničenje? Ne moremo si misliti, da bi vse to znikali, niti, da bi stvari odvzeli resnično tragiko, ki ji pripada, vendar pa se lahko zamislimo in objektivno skušamo analizirati faktorje, ki bi morda privedli do pojasnitve.

Odkar je sveto pismo dobilo zaključni del svoje sestave, to je Razodetje svetega Janeza, so se v različnih dobah, in to že skoraj od samega začetka, pojavila razna gibanja verskih bratovščin, ki so naznanjevala skorajšnji prihod vesoljnega dne, kot plačilo, oziroma logično posledico pokvarjenega in pregrešnega človeškega rodu, ki je zavrgel Boga, izročilo prednikov, in moralne vrednote in se ponižal v žival ...

Nadalje je vsa človeška zgodovina prepredena z vojnami, zarotami, revolucijami, uničenji in grozljivimi dejanji, ki niso nič drugega kot pojav nasilne človeške narave, ki se je pa večkrat skrivala za tančico galanterije, vi-teštva in domoljubja.

Kajn je Abela ubil z rokami, sodobni človek ubija sočloveka z brzostrelko, raketo ali granato; je mar učinek različen, namen drugačen? Morda res, roke same ne prizadenejo ušesa ...

»Sodobna družba pogreša tiste vrednote, ki so nekoč veljale za svete, rezipodbitne, in zaradi katerih je bil člo-

Podeljene nagrade literarnega in likovnega natečaja SKK

Slovenski kulturni klub, ki prireja vsako soboto sestanke s kulturno in družabno vsebino za dijake slovenskih višjih šol oz. za vse mlade Slovence med 14. in 20. letom starosti, je proslavil slovenski kulturni praznik z razpisom literarnega in likovnega natečaja. V soboto, 22. feb. je bilo na vrsti slovesno podeljevanje nagrad prvim trem uvrščenim vsakega od obeh natečajev. Medalje iz pravega srebra z graviranimi napismi je darovala draguljarna Malalan z Opčin in s tem pokazala izreden posluha za kulturno udejstvovanje mladih.

Komisijo za literarne prispevke so sestavljali profesorji Zora Tavčar Rebula, Lučka Susič in Tomaž Simčič, za likovne izdelke pa grafika Edi Žerjal in Jasna Merku ter um. kritik Magda Jevnikar. Obe komisiji sta se pohvalno izrekli o prispevkih, posebno likovnih. Teh je bilo 26, literarnih pa 10.

V literarnem natečaju so se uvrstili na prva tri mesta naslednji dijaki:

1. mesto: Vladimira Vodopivec s črtico Hrepenenje
2. mesto: Maruša Tavčar s črtico Otok sanj
3. mesto: Kristina Carli s pesmima Zadnji trenutki in Molitev

Najboljši likovniki pa so bili:

1. Andrej Furlan s sliko kraške hiše
2. Vida Legiša s sliko Sovražstvo
3. Alenka Bajc z izvirno lepljenko.

Publika Kristina Carli je volila posebej, je v veliki večini soglašala s sklepi komisije.

Andrej Furlan, abiturient realne gim.

vek človek, ne pa nagonsko bitje, ki re zna brzdati svojih razvratnih poželenj ...« Zakaj pa sta Sodoma in Gomora končali z ognjem?

Resnici na ljubo velja ugotovitev, da je bilo nasilje vedno dramatičen problem družbe, ki je razkrajal njen ustroj in razvoj, vendar je bil pojav zaradi okrnjenosti informacij in posredovanja novic znan le v manjši meri in je torej vzbujal manj preplaha in zaskrbljenosti. Če to velja, velja pa tudi res spoznanje, da se danes javlja nasilje tudi v oblikah, kot se nekoč ni ali pa se je morda v zelo okrnjeni meri, kot recimo mladostni kriminal ali pa tudi kot znašanje odraslih nad otroki. To bi v neki meri bila lahko posledica vzgoje, ki postavlja otroka na isto raven kot odraslega, ki prenapro približuje otroško naravo odrasli, s tem da odvzame odraslemu stanu vsako oddaljenost, značilnost in privilegij, ki pa so obenem nudili otroškemu svetu obrambo nedotakljivosti, obzira in spoštovanja do nečesa, kar še nima značilnosti naravnega antagonista.

Manifestacije zakoreninjenega človeškega nasilja lahko torej pogojujeta, pospešujeta ali zavirata vzgoja in bližnje domače okolje, zato bi kazalo morda problem obrniti v to smer ...

MARKO DE LUISA

Ležala je v travi in opazovala vejevje nad seboj in krpajočo se rdečino septembrskega neba. Večer, poln nevsakdanje miline, jo je očaral in napolnil s tistim notranjim mirom, ki ga je težko pričakovala že veliko časa. Redko, zelo redko je našla trenutek, ko so misli lahko ušle vsakdanjemu beganju, ko so stopile na svojo pot in v svoj svet, kjer ni večnega miru.

Zaprta je oči. Skozi nosnice je vdihovala vonj dišeče trave. Zazrla se je v globino pridušne temé, a to temo je prebil svetel žarek, razširil se je v šibko svetlobo, ki se je nato sprevrgla v močno luč. Oslepila jo je! Neizprosno, bridkosti polno je zadonelo spoznanje iz duševnih globin. V vsakdanji sivini je postala kot kdorkoli, vsakdanja, nepoznana. V enoličnosti šolskih dni je bila kot mehanizirano bitje, ki dela vsak dan vedno isto, se oblači enako kot drugi vrstniki, ima iste cilje kot ostali: številno obiskovanje disko-klubov, hrana, čim večje število novih oblačil in samo zabava, zabava, zabava. Da, to so cilji vseh njenih vrstnikov. Spraševala se je, čemu vse to, kaj ima od tega?! Nič, samo prazen, votel preklunjanje nič — in to naj bi bilo življenje? To je brezsmiselno življenje. Ni poznala oziroma ni iskala tistih vzvišenih ciljev kot so PLEMENITOST, STRPNOST, PRIJATELJSTVO, VZTRAJNOST ... Ti cilji so se ji zdeli nedosegljivi, pred njenimi očmi prezahtevni. Obnašanje ostale mladine jo je dušilo pri zasledovanju teh ciljev ...

Mrzel piš je zapihal skozi veje. Zazeblo jo je. Sonca ni bilo več. Zašlo je. Nad svetom je izgubilo svojo moč. Ostala je sama v temi, okoli nje sama negotovost. »Pomagajte!« je šepnila vetru, v temo, v samoto. A odgovora ni dobila.

Čez čas pa jo je neka sila, morda je bila to moč vztrajnosti ali zaupanje vase, ki si jo je pridobila pri materi, ponesla visoko, v nebo, jo privzdignila nad vse, nad ljudi, nad ves svet. In zopet je v sebi začutila življenjsko moč, žarečo kakor opoldansko sonce, neuglasljivo — večno.

ANA LOKATOS

(Sestavek je prejel prvo nagrado na letošnjem literarnem natečaju Slovenskega kulturnega kluba).

Oblaki, prosojni oblaki prekrivajo griče, proti katerim mi uhaja pogled iznad kupa knjig. Za njimi, tako umetniško izoblikovanimi, da je celo vetru žal, ko jih razpiha, tone sonce v večno morje. Pomislim, čas je. Odprem okno. Mimo pripluje oblak. Usedem se nanj in grem nekam daleč, ne vem, kako bi rekla temu kraju, jaz mu pravim »Otok sanj«, kar je nekoč tudi bil. Na tem otoku so smreke. Smreke namesto ljudi, smreke namesto prijateljev. SMREKE! Pred nekaterimi stoji križ, pred drugimi srce. Smreke so spomin na prijatelje. Prijatelji, ki so umrli, imajo pred smreko križ, tisti pa, ki so se odselili, imajo srce. Ti pridejo vsaj enkrat na leto pogledat, kako je z njihovo smrečico in če se ji pridružila še kakšna. Počasi se spreminja v gozd. S pogledom zaniham nad smrekami. Prevzamemo me lanholija, pretkana s spomini na minule dni. Ustavljam se pri slehernem drevesu in mislim na njegovega lastnika.

Edi ... Tvoja smreka mi sega že do kolen. Vedno si govoril, če že moramo umreti, da bomo pač umrli vsi skupaj, tako da ne bo nihče pokopal drugega in žaloval za njim.

»Nekoč«, si mi pravil, »ko bomo že zelo stari in nikomur več potrebnih, se bomo prijeli za roke. Lubje nam bo obraslo telesa, roke se bodo spremenile v veje, na katerih bodo pričele poganjati iglice. Tako bi postali stoletne smreke. Drug ob drugem. Za vedno.«

Bila je le pravljica in kot taka neresnična. A je mogoče greh verjeti v pravljice?

Magda ... Skoraj si me že prerasila ... Dolgo let je že minilo, odkar si se odselila v Ameriko. Ob letu te ni bilo. Boš še kdaj prišla nazaj v domovino?

Jelka ... Vedno smo se šalili zaradi tvojega imena. Sedaj imaš tudi ti svojo jelko in mogoče spiš pod prav takšno.

S pogledom objamem še vse ostale. Sonja, Katja, Anja, Dani, Boris, Andrej ... Kje ste, prijatelji? Od hrupne družbe, željne le sonca in življenja, so ostale samo smreke. Moj otok sanj se je razkosal. Vsakdo ga je vzel košček s seboj, le zame ni ostal niti drobec.

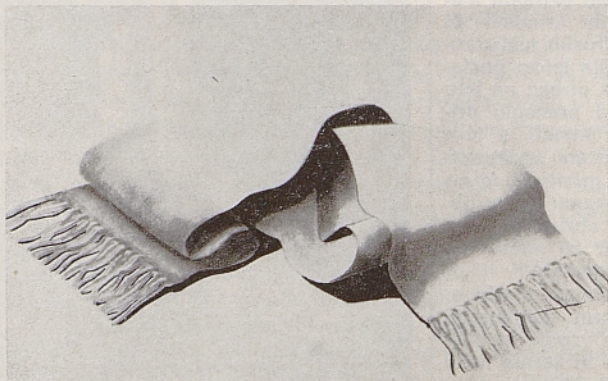
Tedaj opazim, da smreke žarijo. Žarijo v neki čudežni, nenavadni, modrikasto bledorumenkasti barvi. Modra je za naše morje, polna smehe, veselja in kričanja, potnih teles, bledorumenja za našo zasanjano luno. Luno veselja - luno žalosti.

Zar smrek ugasne. Znočilo se je. Odšla bom. Nenadoma zaslišim za seboj pritažen šum korakov. Otrpnem. Na svoji rami začutim roko. Kdo ne bi spoznal te roke, ki me je tolikokrat tolažila v urah obupa?

»Sanja!« vzklikam. Objameva se. Vprašanj ni ne konca ne kraja. Za odgovore ni časa.

»Sanja, potrebujem te,« dahnem.

»Vem,« odgovori, »saj zato smo tudi prišli.« Sapa mi zastane. Iz grmovja se začne vsipati neskončna procesija. Prijatelji, pomislim, koliko časa vas že nisem videla! A procesija se nadaljuje. Srečni obrazi se vrstijo, med njimi tudi taki, ki imajo križ pred smreko. Spet smo vsi skupaj, kot eno. Primemo se za roke in začutimo, kako nam lubje pre-rašča telo in kako nam roke leseni, čeprav se v njih še vedno pretaka mladostniška kri. Postali smo smreke. Z vejami segamo drug do drugega. A to je le pravljica in kot taka se mora končati. Dani se. Zvezde bledijo. Mesec se je že zdavnaj umaknil veličastnejšemu soncu. Prijem naših rok popušča in prijatelji odhajajo skoraj neopazno, kot so prišli. Vem, da se ob letu vrnejo. Mogoče bom takrat tudi sama smreka in oblaki nad mano bodo edini vedeli, da je nekoč obstajal »otok sanj«, kjer so ljudje verjeli vanje.

Lajris Žerjal, II. raz. učiteljšča A. M. Slomšek

Med literarno-likovnim večerom SKK

Kadar človek sodi človeka le po zunanosti...

Bil je prijeten majski popoldan. Žolela sem si oddahniti od hrupa v mestu, od skrbi, od učenja, sploh od vsega. Tako sem izrabila priložnost, si oblekla plašč in končno prosta odšla na sprehod, na sveži zrak.

Med potjo me je spremljalo ptičje petje, tu in tam vesele skupine mimo-idočih in zlato, sijoče sonce. Ravno sem si programirala naslednji dan, ko me je iz misli predramil mili otroški smeh. Tedaj sem pred seboj zagledala otročička, ki je komaj hodil in tako čudno, a ljubko premikal svoje nožice. Smeh mu je ležal na obrazku, mahal je z malimi rokami in se venomer o-

ziral po sončnem zelenju. Zelo rada imam otroke in se z njimi res dobro razumem. Prav tako sem se tudi temu malemu bitjecu nasmihala in kmalu je priracal do mene. Stegnil je ročico k meni in prijel me jo med svoje. Nekaj mi je skušal dopovedovati in razlagati, a je bil še premajhen, da bi uporabljal besede. Vendar sem ga razumela, saj sta iz njegovih živahnih oči kar izžarevala veselje in radost. Ko sva se tako drug drugemu nasmihala, je fantka po imenu poklical neki moški glas. Tedaj se je otrok obrnil in bolj nerodno stekel proti prišlecu. Bil je mladenič kakih dvajsetih let, oblečen ves v črno. Lasje so mu kot ježu štrleli v neredu. Vse na njem je bilo črno — od las do čevljev. Torej bil je eden punkov. Bilo mi je nerodno, skoraj strah me je bilo. Vendar sem se mu prijazno nasmehnila in pobožal fantkovo glavo, kot bi mu rekla: »Lep otrok!« V tistem trenutku je fantov obraz kar zažarel in vrnil mi je nasmeh. Bil je ves ganjen.

»Torej je malokrat prejel kako dobro besedo ali nasmeh«, sem pomislila. Nato je svojega otroka dvignil v naročje in ga pristrčno poljubil, otrok pa mu je poljub vrnil in s prstki tolkel po njegovemu nosu. Še enkrat smo se drug drugemu nasmehnila in odšli vsak v svojo smer. Jaz sem sicer še zrla za njima in ju opazovala; spet sta se smejala in si nekaj pravila.

Bil je to res ganljiv prizor. Bila sem vsa prevzeta, a nekeje v notranjosti tudi žalostna. Gotovo je ta mladenič doživel v življenju bolj malo srečnih trenutkov, da mu je moj nasmeh toliko pomenil in mu kar ogrel srce ...

Začelo se je nenadoma mračiti. Stekla sem na avtobus in še naprej premišljevala o tem dogodku. V tem pa sem na svoje veliko presenečenje zagledala v avtobusu prav tega fanta v črnem in njegovega sinčka. Opazila pa sem tudi, kako so se jima mnogi umikali in ju celo grdo pogledovali! Na obrazu obeh je ležal teman izraz, na otrokovem je bil celo boječ in zmeden pogled, kakor bi se spraševal, kaj je naredil tako hudega, da ga vsi grdo gledajo.

Zopet me je stisnilo pri srcu, a ne od ganjenosti, tokrat me je prevzela neskončna žalost.

Ta dogodek mi je še dolgo ostal v spominu in končno sem ga sklenila tudi opisati z namenom, da bi vsak izmed nas lahko spoznal, kako hudo smo zmožni prizadeti sočloveka. Mnogi, pre-mnogi odrasli kritizirajo in se zgražajo nad mladino, češ da leze v propad, da je pokvarjena, nesramna, hudobna, — ne zavedajo pa se, da ravno taki mladi potrebujejo največ pomoči in dobre besede. Kajti človek, zlasti v pubertetni dobi, se sreča z mnogimi težavami, kompleksi, razočaranji. In prav tedaj je tudi najbolj potreben pomoči in pri-

jazne besede, saj ni več otrok, a niti še odrasel. Skušaj odrasti, postati nekaj. In prav v takem stanju je najbolj občutljiv ter skuša svoje komplekse ali težave zakriti na razne načine.

Seveda nismo vsi ljudje enaki. Zato je razumljivo, da se nekateri v najbolj kritičnih situacijah lahko dobro znajdejo. To so zlasti osebe, ki imajo v sebi trdno voljo, svoj značaj, samostojnost, skratka, ki imajo nadzorstvo nad svojo osebnostjo, svojimi občutki in se dobro zavedajo, pri čem so. Toda takih primerov je bolj malo, vel ko pa je takih, ki se v pubertetni dobi zmedejo, ne znajdejo, imajo razne težave, si ne vedo kako pomagati, pomoči pa ne dobijo od nikoder, razen od svojih prijateljev in sovrstnikov. Zato nanje zelo lahko vplivajo tako slabi kot dobri vzgibi. Po naravi pa je človek na žalost nagnjen k slabemu in prav zato se mladina, ki je po značaju še zelo krhka in šibka, večkrat napoti po slabi poti. Toda v tem primeru ne bi smel odrasel človek ozmerjati mladine; treba ji je nuditi pomoč! Govoriti zna vsak, važno pa je, kaj človek naredi. Prav tako ne smemo drug drugega soditi le po zunanosti. Drug drugemu moramo pomagati, močnejši naj pomaga šibkejšemu.

Torej, treba je manj besed, »filozofiranja«, ter več aktivne prisotnosti, pa bo mlad človek imel lažjo mladost in svet bo lepši, boljši.

KRISTINA MARTELANC

* * *

Molitev

*Mati Narava,
ti ki si v vesolju in na Zemlji,
plemenito je tvoje ime in tvoja
mogočnost.*

*Daj nam danes naš nezasuženi kruh,
ki ga že tako odvzameš mnogim
in reši nas svoje jeze!*

*Smrtna obsodba je čisto dovolj!
Vpelji nas v skušnjava,
da bomo preizkusili, kakšna je naša
moč odpora!
Odpusti nam naše napake in dolge (ki
jih je itak preveliko),
kakor jih tudi mi tebi, ki si nam dolžna
odgovor,*

*kajti življenje je naša zadeva,
njegova uganka pa tvoja vsemogočna
moč. Na veke vekomaj. Amen.*

KRISTINA CARLI

II. a Znanstveni licej

RAJ

Ko je bila majhna, si je želela biti princeska, da bi prišel k njej princ in se poročil z njo. A čim bolj je dorasčala, tem bolj se je njeno hrepenenje večalo in spreminjalo. Pri šestnajstih letih je hrepenela po ljubezni in po drugačnem življenju, kot ga lahko najdeš med umazanimi in temačnimi ulicami najbolj revnega in starega predela v mestu; tistem življenju, ki ga lahko živijo dekleta, ki hodijo v šolo in jim ni treba doma garati, služiti denar, da bi lahko oče pil, ali pa paziti na pet majhnih in živahnih bratcev ... Hrepenela je po ljubezni, ki je doma ni našla ... To ljubezen je začela iskati drugod: pri prijateljih, pri prijateljicah, pri fantu ... Nekoč jo je nekdo vprašal: »Kaj iščeš«, ona pa je odgovorila: »Ljubezen, srečo, raj!«

»Tu imaš raj!« ji je odgovoril in ji položil v dlan tri majhne najlonske vrečice, napolnjene z belim prahom. Dolgo si jih je ogledovala. Ko je končno dvignila pogled, ga ni bilo več. Stekla je domov in se zaprla v sobo. Vse si je pripravila. Ni je zadržala niti misel, da sta dva prijatelja zaradi tega prahu potem umrla. Roka se je sama od sebe dvignila in vbizrgnila tekočino v kri ...

Kmalu brez svojega »raja« ni mogla več živeti. Roke so se ji tresle, ko je tekala po ulicah in iskala denar. »Denar, moram dobiti denar! Denar, denar ...«, si je ponavljala. Ko je noge niso več držale, se je zgrudila na stopnišče neke hiše. In spet jo je isti glas vprašal, kaj išče, in ji dal sivkastobel prah: »To je še boljši raj!« ji je rekel in spet odšel. Ona pa se je skrila pod stopnice, zapičila je v roko iglo in pritisnila, pritisnila, da se je »raj« spet pretakal po njenih žilah.

Le da se tokrat ni odpravila z blaženim nasmehom proti domu. Bleda in negibna je ostala v svojem temačnem zavetišču, z iglo, vbodeno v žilo ...

MARUŠA TAVČAR

RAST, mladinska priloga Mladike 2/3-1986. Pripravlja uredniški odbor mladitih. Tisk Graphart, Trst, marec 1986. To številko je uredil Peter Rustja.

KJE JE MEJA?

V ozadju slovenskih amaterskih odrov se je pojavila nova zvezda. To je vsekakor dogodek, ki je vreden omembe predvsem zato, ker sestavljajo novo igralsko skupino izključno mladi. A pojdemo po vrsti. V nedeljo, 23. februarja, je v prostorih kulturnega dru-

Razkošje

Kaj je razkošje?

Krznen plašč ali usnjeni čevlji?

Petstomilijonska hiša ali pa velika rolls-royce?

Afriški safari ali križarjenje po Indijskem oceanu?

Ne, nikakor ne.

Razkošje je mnogo enostavnejše in teže dosegljivo.

Čist zrak je, brez vsakršnih strupov in dimov.

Zdravi potoček,

brez fluora, primešanega vanj.

Ptičje gnezdo na drevesu.

Pa cvetice v poletni travi blizu hiše.

Tišina polna lune in petje črčkov.

KRISTINA CARLI

štva Igo Gruden v Nabrežini nastopil mladinski dramski odsek istoimenskega društva z enodejanko v narečju Kje je meja? Ogrinčev izvornik je za to prilično priredil, ga postavil v narečje in dopolnil z nekaterimi namigi na lokalno življenje Boris Devetak, ki je širši publikli že precej znan zaradi svojih kabaretističnih nastopov. In prav v tem stilu so bili tudi njegovi glasbeni in pevski vložki, ki so močno popestrili dogajanje na odru.

In vendar ne gre prezreti sporočilnosti te predstave, ki je morda na prvi pogled res le iskanje nekega efekta, če pa za trenutek seže nekoliko globlje, se zavedaš, da postavlja naši zamejski in vseslovenski kulturi res problematično vprašanje.

Vsiljuje se mi misel, da je Igor Malalan, ki se je tokrat prvič pojavil na naših odrih v vlogi režiserja, hotel s svojimi igralci pritegniti pozornost in prineseti našemu amaterskemu gledališču svežine z novimi domisljicami. Že napovedi predstav, ki naj bi se pričele ob 17.36 in 20.04, sta bili neobičajni, kaj naj rečemo šele o sprejemu, ki so ga bili gledalci deležni ob vходу. In prav tu se je začela simbolika: igralci, ki naj bi posebej ljubi ljudsko, kmečko kulturo, se ponižno sklonijo pred gledalca — sinonim višje kulture, uradne kritike — in mu očistijo čevlje. Simbol je na dlani. Ta pa se stopnjuje, ko se pred začetkom dogajanja na odru pojavi v dvorani lik Slovenske kulture, ki hoče nekako mono-

polizirati dogajanje na odru. Šepetalki sicer uspe pomiriti čudno gospo in jo spraviti med publiko do konca igre.

Kako naj pa opravičimo izbiro teksta, ki bo morda na prvi pogled zgledal v kontradikciji z okvirno poanto predstave? Tudi ta je po svoje sporočilna. Morda je res le slučajna, pa je vendar posrečena in se s celotno idejo popolnoma ujema. Kmeta, sprta zaradi meje njunih posesti, se zedinita v trenutku, ko začne ogrozati njuno celovitost uradnik Zdravko Snop, in ga naženeta. Gre torej za običajen lahko bi rekli celo čitalniški razplet, za staro idejo zdravega kmečkega sveta, ki se kljub notranjim sporom zedini v boju proti pokvarjeni mestni civilizaciji in kulturi. Toda prav na koncu enodejanke pride do preobrata na odru, ko se gospa Slovenska kultura ponovno dvigne in ustrelji šepetalko. Krog je tako sklenjen. Uradna kultura je spet prevladala.

Dejstvo, da je problem odnosa med uradno priznано in nižjo, ljudsko kulturo sprožila prav mlada generacija, je vsekakor emblematično. Občutek, ki me preveva ob razmišljanju na uprizoritev je ta, da je mladi rod sicer pripravljen spoprijeti se z delom, podariti dosežke svoje domišljije slovenskemu človeku, a da se kljub dobri volji znajde osamljen in brez zaledja. Nihče ga ne podpre, nihče mu ne ponudi roke, da bi se povzpел višje. Uradna kultura ga sploh ne priznava ali vsaj ne tako, kot bi sam želel. To je torej sporočilnik, ki nam ga prinašajo nabrežinski igralci.

Kje naj torej iščemo vzroke za ta razkol? Brez dvoma je, da je bila urad-

na kultura od vedno v rokah le peščice vplivnejših mož, kar je na lastni koži preizkusil marsikateri umetnik. Težko se je preriniti v njih vrste. In vendar je tudi to mogoče. Potrebno pa je nenehno izpopolnjevanje, garanje, študij. Ob tem pa bi se morali že uveljavljeni kulturniki zavedati pomena mentorstva, to je vzgajanja tistega mlajšega kadra, ki kaže neke določene sposobnosti. Saj je prav pedagoško delo bistven dejavnik pri ohranjanju nekega sporočila, kulturne dediščine.

V zadnjih časih se vedno bolj širi prepričanje, da ni vseeno, kaj in koliko naredimo. Naši gledalci postajajo zahtevnejši. V zraku je čutiti potrebo po kakovosti in ne po količosti. Prav zato pa je ta preobrat nujen. Ne zadostuje več iskanje nekega efekta. Takih sta kino in televizija prepolna. Gledalcu je treba nuditi dobre predstave, jezikovno in vsebinsko dodelane. Narečje lahko pri tem postane le krinka, za katero se morda skriva nepoznanje jezika. Za vse to pa je treba veliko ponižnosti in dobre volje. Mladi nabrežinski igralci so vsekakor pokazali veliko domišljjsko sposobnost z obilno mero dobre volje in prav zato jim gre vsa naša pohvala. Obetamo pa si, da bo to le začetek daljše gledališke dejavnosti, ki naj ima kot cilj nenehno dviganje ravni. To pa bo prav gotovo dalo svoj doprinos osebni rasti teh naših mladih ustvarjalcev, s tem pa bo tudi naš kulturni prostor pridobil nov svež zaklad. Na delo torej!

MARIJAN KRAVOS

Sanremo: »semenj ničevosti«

Sredi februarja se je Sanremo spet spremenil v kraj, v katerem italijanska industrija plošč in komercialne glasbe prodaja svoje blago. Ni pa nujno, da je to blago tudi res tako, da bi o njem upravičeno spregovorili kot o kvaliteten delu. Še nobeno leto nismo namreč imeli tako očitnega vtisa, čeprav nismo direktno spremljali tega praznika banalnosti, da je bilo vse skupaj spretno zmahinirano in pripravljeno.

Ne samo, poleg vsega ostalega so nastopajoči pevci in pevke spretno uporabljali najrazličnejše prijeme in psihološke trike, da bi lepše prepričali tako imenovano komisijo. Vprašljiv je recimo nastop kake Loredane Bertè ali kake Anne Oxa. Obe namreč sta iskali cenenih efektov, ki vsaj po našem mnenju omalovažujejo celo njihovo pevsko sposobnost. Kar pa je najbolj čudno, je tudi izbira zmagovalca.

Na splošno pa bi rekli, da so vse pesmi, kar jih je letos bilo slišati na sanremskem festivalu, bile izrazito pov-

prečne tako v glasbenem kot vsebinskem vidiku.

Nič novega torej: vse po starem preizkušnem kopitu, ki uporablja iste glasebne in psihološke prijeme, ko ponuja ljudem vsakdanjo »porabniško« glasbo, ki jo potem dan in noč lahko poslušamo po raznih radijskih sprejemnikih. Zgleda pa, da je ta festival pobuda, ki ima velik odmev v vsem evropskem prostoru, saj so ga oddajali celo v evroteleviziji. Med televizijskimi, ki so si privoščile ta podvig, je bila tudi ljubljanska, ki je seveda tudi primerno komentirala in pojasnjevala spored in nastopajoče. Vse v zabavo slovenskih televizijskih gledalcev.

No, za letos je torej tudi ta tri-dnevni maraton mimo. Ne ostaja nam drugega kot čakati naslednje leto, ko bomo lahko spet deležni velikega glasbenega in vsebinskega »užitka«, ki nam ga bo prinesel naslednji festival v San Remu.